

Ad van Vuuren: 'We zijn van koeien varkens aan het maken'

Pensverzuring door granen

Voor een gemiddeld bedrijf met zeventig koeien kost pensverzuring jaarlijks bijna 3000 euro. De indirecte kosten zijn de grootste kostenpost. Dat vertelde Willem van Laarhoven tijdens de studiemiddag van Speerstra Feed Ingredients BV met als thema 'Pensverzuring bij herkauwers'.

tekst **Maaïke Tanis**

Jonne Twerda:
'Wie niet naar zijn
koeien kijkt, ziet
zeker niets'

Willem van Laarhoven:
'Pensverzuring
kost jaarlijks
210 euro per koe'

Ad van Vuuren:
'Het is belangrijk
dat de koe de wei
in kan'

Een studiemiddag die geheel in het teken staat van pensverzuring. Dat was de insteek van Jan Speerstra, directeur van Speerstra Feed Ingredients. Diverse sprekers belichtten in Enspijk pensverzuring bij herkauwers.

Jonne Twerda, rundveedierenarts bij Dier&Arts in Leeuwarden benadrukte het belang van het kijken naar de koeien. 'Je bedrijf kan nog zo goed lopen op papier, maar wie niet kijkt naar de koeien weet niet of ze ook daadwerkelijk gezond zijn.'

Twerda wees op enkele symptomen van pensverzuring. 'Dit zijn onder andere een te lage drogestofopname, dunne mest, een doffe vacht en te weinig herkauwslagen.' Het

is onduidelijk bij welke zuurtegraad een koe te maken heeft met pensverzuring. In elk onderzoek wordt een andere pH-waarde genoemd. Samenvattend mag gezegd worden dat een koe met een pH-waarde lager dan 5,8 pensverzuring heeft.

Uit onderzoek blijkt dat granen de grootste boosdoeners zijn. De zuurtegraad in de pens zakt plotseling hard als er granen gevoerd worden. Na enige tijd gaat de pH weer langzaam omhoog. Onderzoek van Ad van Vuuren, onderzoeker van Wageningen UR Livestock Research, onderbouwt dit. 'Na het voeren van tarwe is de organische stofafbraak in de eerste twee uren enorm, twee keer zo

groot als bij het voeren van bijvoorbeeld graskuil. Bij de afbraak van tarwe wordt veel zuur gevormd. Dit verklaart waarom veehouders met een rantsoen waarin veel granen verwerkt zijn, vaak last hebben van pensverzuring.'

Weidegang belangrijk

Van Vuuren wees ook op het verteringsstelsel. 'Het vertersstelsel van de koe is erop gebouwd om gras te verteren. Daarom is het zo belangrijk dat koeien de wei in gaan. Tegenwoordig houden veel veehouders de dieren binnen. De koeien krijgen veel granen in het rantsoen die eigenlijk veel te snel verteerd worden. We zijn van koeien varkens aan het maken.'

Willem van Laarhoven, adviseur melkveehouderij bij adviesorganisatie Valacon-Dairy, belichtte de bedrijfseconomische aspecten van pensverzuring. 'De indirecte kosten van pensverzuring vormen de grootste kostenpost', stelt Van Laarhoven. Met indirecte kosten doelt Van Laarhoven onder andere op de kosten voor het opfokken van jongvee dat nodig is om de grote uitval door pensverzuring te compenseren.

Smakelijk ruwvoer

'De totale kosten van pensverzuring kunnen oplopen tot enorme bedragen. Gemiddeld twintig procent van de veestapel heeft pensverzuring. De totale kosten van pensverzuring zijn 210 euro per koe per jaar', geeft Van Laarhoven aan. Voor een gemiddeld bedrijf met zeventig koeien zou pensverzuring jaarlijks dus bijna 3000 euro kosten. Van Laarhoven legde een modelberekening van Valacon-Dairy uit voor een bedrijf met honderd melkkoeien, waarin de gevolgen van maatregelen tegen pensverzuring zichtbaar worden. Uit deze modelberekening blijkt dat er 2,13 euro extra opbrengsten haalbaar zijn per 100 kilogram melk.

Volgens Jonne Twerda zijn er verschillende mogelijkheden om pensverzuring te voorkomen. 'Het is belangrijk dat het ruwvoer smakelijk en structuurrijk is. Een vaak voorkomend probleem is té goed kuilgras. Laat het gras gerust wat langer staan. Dat zorgt voor meer structuur, wat de penswerking op een positieve manier stimuleert.' Tot slot wees Twerda op het belang van een evenwichtig rantsoen. Toevoeging van gisten kan hieraan bijdragen. |